

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

II. De rescriptis & mandatis Apostolicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

Prophetas. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissione peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum. Et viae venturi scali. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquiasq; euangelicis Ecclesie observationes & constitutions, summissime admitto, & amplexor. Item sacram scripturam littera cum sensu: quem temnit, & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est iudicare de verbo sensu, & interpretatione sacram scripturarum, admitto, nec eam unquam nisi iuxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Prosterno quoque, scriptum esse vere & proprie sacramenta nova legis, a Iesu Christo domino nostro instituta, quae ad salutem humani generis, licet non omnia sanguis necessaria, feliciter baptizamus, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, Matrimonium: illaque gratiam conferre, & ex his baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine fastigio certior non posse. Recepimus quoque, & approbatos Ecclesie Catholicae ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemnia administrationem recipio, & adiuto omnia & singula que de peccato originali, & deiustificatione in faciendo Trid. Synoda definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor paternis Mitis offerri Deo verum, proprium, & propriorum sacrificium pro viris & defunctis: argue in sanguinio Eucharistiae Sacramento esse vere, realiter & substantiale corpus & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantiae vini in sanguinem: quam conveniens Ecclesia Catholica Eucaristiam transubstantiationem appellat. Fatoe etiam sub altera tantum specie totumque integrum Christum, verumque Sacramentum. Confitant teneo Purgatorium esse, animasq; bideteras fidelium suffragias juvare. Similiter & famulas uia cum Christo regnantes, venerandas, atque invocandas esse, & eos orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero, imagines Christi, ac Deliciae sanctarum virginis, nec non aliorum sanctorum habendas & reverendas esse, atque debitum honorem, ac venerationem impetrantem. Indigenarum enim ponebamur a Christo in Ecclesia residere, sicut illarumque utrum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiastum matrem, & magistrorum agnolco. Romano-ponitici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedienciam spondeo, ac iuro. Cetera item omnia à Fatis Canonibus, & concordia Concilii, ac principiis a facio fanta Tridentina Synodo tradita, diffiniri, & declarata indubitate rectio atque profector, sumique contra omnia: atque heretiq; quacunque ab Ecclesia damnatas, & reprobata, & anathematizatas; ego pariter damnata, reprobata, & anathematizata. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in presenti sponte profector, & veracierte, candem integram & immutatam usque ad extremum vitæ spiritum confitimine. Deus adjuvare temere & confiteri, aque à meis subditis et illis, quorum cura ad mea munera meo spebam, duci, doceo, & prædicari, quantum in me erit, ceterum. Rom. Idib. Novemb. 1564.

TITVLVS II. DE RESCRIPTIS, ET MANDATORIIS APOSTOLICIS.

Innocentius VII L. cap. 10. de rebus in
Rescriptum. & mandatorum Apostolicorum executionem
impedientibus, quibus penitentia corrumpitur.

CAP. I.

Omnis personam secularem quam regulares, contra quas in Curia Romana causa de jure vel confutacione committunt, vel in futurum tam per appellationem seu devolutionem ad illam, aut alias quomodolibet committentur, & quæ citationes in viu commissionum Apostolicarum decretas vel decrendas, aut quavis alia mandata, seu scripta Apostolica, & iustitiam vel gratiam continentia, quo minus iusta illorum tempore executioni demandenter, per se vel per alium seu aliis directe vel indirecte, quovis quis sit colore impedit, surimpedit facere, seu clericis ut beneficia Ecclesiastica renuntiant, aut iuri in illis ibi competenti cedant, vel ut a prosecutione causarum, & iurium huicmodi delinquent, mandari facere praesumant, aut pro illics impedientis, & remunandi, ad Principes seu Officiales seculares, publice vel occulte, per se vel alium, quovis quacunque colore secundum habuerint, causam perdimere, & omne justum in posteriori, quam possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis comparent, eo ipso amittant, & ad beneficia sic renuntiata obtinendum inhabentes exstant.

Aliæ vero personæ Ecclesiasticae, tenet etiam seculares, quas causa huicmodi non tangit, exceptum citatiōnum huicmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, seu referitorum, & provisionum Apostolicarum, ut praemittantur, impeditentes, aut impedientibus huicmodi, auxilium, consilium, vel favorum, publice vel occulte, directe & indirecte praetantur, quicunque que conditiones vel praemittentia existant, & hanc excommunicatiois eo ipso incurvant, a qua (pateretur in mortis articulo constitutis, & latusfactione prævia) ab alio quam a Romano Pontifice pro tempore existente, & canonice intrante, absolutionis beneficiū nequeant obtinere.

Noratus vero: five tabellionis publici prædicti, quæ executionibus chartiorum & mandatorum, se provisionum huicmodi facientes, aut quo minus sicut inhibitionibus, requisiū furent, instrumenta publice delinet ad instaurandam intercessione habentium, seu incertis prætentendum (famfacto tamen de congrualitato) conficerere reculerint, perjuri peccatum incurvant, ac executionem offici tabellionis amittant, hancque infames eo ipso, & corrum instrumentis five scripturis publico podium per eos super rogatibus potest faciū, & conficiendis, donec ab huicmodi reatu perjurabulatione & infamia abficiendum obtrahantur, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeantur. Datum Rom. oct. Cal Feb. Ann. 1491.

Leo Decimus.

Statuta & ordinaciones quæ sunt in inferiori secundum rescriptum & incrementum Apostolicarum, nullam sunt origo iuris ecclesiastici.

C. 15. 1564.

Leot fœlic record. Bonifacius Papa IX. predecessor noster, as quem fide dignorum relatione perveniat, quod certi Prelati, quibus p[ro] memoria vibamus Papa VI. etiam predecessor noster concesserat, ut in eorum civitatibus & dioecesis executio literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi littera ipsa Prelatis ipsius, ac eorum officialibus prius exhibita, & per eos approbatæ forent, & coram Prælatorum officiales in confutacionem deduxerant: aliqui vero præterea statutorum provincialium, seu syndicatum etiam servabant, quod nullus literas Apostolicas huicmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi per suas

a. Diversi rescriptorum: Inscriptio, c. prefatalis, c. scripturatus, c. super littera, d[icitu]r rescript. Gratia, c. gratia, d[icitu]r rescript. in b. & Clemen. grat. ead.

LLII 4

literas, quas vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut judges in ipsi literis Apostolicis deputati, & sine licentia vel consensu quorumcunque Prelatorum, vel superiorum, aut officialium eorumdem, literas Apostolicas exequi possent & deberent. Tamen nuper in publica signatura coram nobis nonnullae supplications propofita fuerunt, continentibus quod in Toletan. & Carthagin. ecclesiis sub colore falsitatis obviari editae fuerant constitutions synodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabellionis & Notarii, etiam a partibus requiri, literas Apostolicas nullatenus recipere possint, nisi illa prius per Archiepiscopum Toletanum, & Episcopum Carthagin. pro tempore existentes, aut eorum officiales examinatis forent, à nobisq; earundem Confirmationi peteretur.

Nos perititemus hujusmodi ut ratione carentem, cum Romani Pontificis gesta per inferiores sibi & subditos, sine eius speciali licentia examinari non debent: indecens, & absurdum, quinimò temerarium esse sententes, quod aliqui quavis occasione literas Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare vellet proulamat: propter ea supplications ipsas, prout merito reciendae erant, rejecimus, & coram nobis lacerari fecimus. Ac constitutions edentum temeritatem tali cafigatione reprimere, ac super his tale remedium adhibere volentes, ut alii in poterum committendi similia aditus prouclaudatur, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicis potestatis plenitudine, literas Bonifacii praedecessoris hujusmodi tenore praesentum approbamus, & innovamus, ac perpetua firmatus rurbe obtinere, illasque inviolabiliter observare debere decernimus.

Nec non quaecumque constitutiones synodales tam in dictis Toletan. & Carthagin. quām quibusvis aliis Ecclesiis per universum orbem constitutis super his factas, motu, scientia, autoritate, & potestate praedictis cassamus, & annulamus, ac flattimus, & ordinamus, quod judices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii ac Tabelliones super his requisiti, literas ipsas Apostolicas sine aliquibus perlora, cuiuscunque Ecclesiastice vel mundana dignitate fuerit, licentia vel consensu exequi possint & debeant. Et in super universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prelatis, & personis Ecclesiasticis, nec non dilectis filiis Communitatibus civitatum, & universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interdicti, singularibus vero personis eorum, etiam fecularibus, sub excommunicationis & anathematis penas, quas eo ipso contraria fecerint, absque alia declaratione incurant, & quibus non nisi à nobis vel successoribus nostris Romani Pontific. canonice intrantibus, praequam in mortis articulo constituti, & debita praesumptione, ac eos qui executionem literarum hujusmodi in predictis auxiliis, consilium vel favorem quovis modo directe vel indirecte, publice vel occulte praefare presumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia proulgeant dignitate, eidem excommunicationis & anathematis sententia, à qua, non nisi ut prefertur, absolviri possint, subiacere: ac civitates, castra, oppida, & loca predicta, & ad quā inobedientes & contrahientes declinare, & in quibus moram trahere conigerit, Ecclesiastico suppedita interdicto, tandem firmiter observando, donec compuncta corde hujusmodi

interdicti relaxationem, debita suisfinitimis meruerint obtinere, ac ibidem permaneant, apud dumum post eorum inde dictum, non, vieta, inforbitate, & penitentia plenitude latitudo datur, cum libris constitutiones synodale & provinciale, iusti modi descripse reperuntur, in de letei vedienda, ut amplius legi non possint. Dar Roma Cal. Iun. 1518. Concordat c. tibiqui 12. in h. b. t.

Clemens VII.

Personae excommunicatae, locis in dictis sufficiunt consensu, favore & cuncta litera & rufia, Apofolicae causione remanent.

CAP. III.

Escriptorū & literarū Apostolicū communis, nem impidiemus, & illos qui impediemus, unū, consilium, vel favorem direkte vel indirecte, cē vel occulē, aut quovis quodvis colorē prouidemus, si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiastica, vel mundana Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate prouilegiant, per alias notitas literas in publice lechas & excommunicatis, damnizavimus, prout etiam tenet etiam praesentum ecclesiasticum communications & anathematis sententia, ipsam nisi ut preferatur absolviri possint, subiacere, resumere, terras, castra, oppida, & loca, in quibus illi molestiae & contrahientes manefestant, & a sequentes re conigerit, Ecclesiastico suppedita effeminitus, diu firmiter observando, donec ad correntibus hujusmodi relaxationem, debita suisfinitimis penitentia, meruerint nobis ut dicti successuenter obtinere. Nec non omnes & singulis sententiis, resumere & pecunas, quas dicti ordinarii, & cum officiis, intra hujusmodi judices, & executores hec Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu nos, & officiales proprie executions per eos factis, & huiusmodi flexuram & promulgarunt, aut in summa quoniam liber infligunt, aut promulgabunt, immo & minus ac nullius roboris, vel momenti existere, etiam non sententia, auctoritate, & potestatis plenitudine locutus, & declaramus. Dat. Rom. 4. Cal. Iun. 1518.

Gregorius XIII.

Concilii Tridentini decretum, de cognoscendo etiam in locorum, Apofolicae regulae novellis.

CAP. IV.

A Romani Pontificis providentiam circumstans, pertinere dignoscitur, dubia super dictorum Conciliorum decretis pro tempore, invenientur, sic haec declarationis oraculo dilucidare, & interpretari, ut exinde rem dispendia inter fideles quoniam relevante distinxit. Acceptimus sane nuper quodlibet munus Romani Pontificis, ut provisiones & gratias per ea beneficiorum pro tempore vacantes, ac fax & dicta Apostolicis dispositioni & ordinationi referuntur, in finem diversarum perfonarum tibi gratiam & confortum facta, executione debite demandantur, & ne dicta litera Apostolica sub plumbō seipsum expeditum, beneficia ipsa ab aliquibus indebet occupentur, atque in spiritualibus & temporalibus detrimentis laborantibus, nonnumquam corporalem pollicitem suorum beneficiorum, & illis amerciorum, iustumque, & pertinentium quomodoconque sedis & cameris Apostolicarum nonnibus apprehendi, ac comes, & qualitercumque eius, redditus, & proveniens beneficiorum, & anuenient

a. Solenni illo diplomate, quod legitur Roma die 20. Junij, singula anni excommunicatio, qui executionem literarum Apofolicae, aut aliarum expedientem impedit.

corundem percipi, exige, eoque integras personis praeditis, postquam ipsas literas sub plumbō expeditas habent, una cum sieta possessione confignari, quandoverò, dum litera sub plumbō hujusmodi expedita exiunt, ut ius suum unicuique illorum conservetur, & tenebrarum audacia debita castigatione compescatur, a ipsa litera Apostolice facilium debite executioni, ut per ea demandentur, proviso de beneficiis in corporalem, realem, & actualē possessionē beneficiorum, & annorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictarum induci, & inducitos in ea manuteneri, amotis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliaque fieri, & exequi per diversas suas in forma brevis, & sub annulo Pifacitoris confectas literas mandat, & percipiat certis inibi modo, & forma tunc praefixis, dilecto filio cau-
satur Curia Cameræ Apoliticæ generali Auditori, seu aliis exercitibus defuper depuratis, quibus omnino parendum esse. Nihilominus, nonnulli beneficij prædicti inhant, ac gratias prædictas illudere, carumque intus & detiniones improbè tueri fatigantes, exequionem literarum in forma brevis hujusmodi, & faciliatae per eas ipsas executoribus attributam diversis dubiis, & cavillationibus renoverent, & procellas per eisdem executoribus defuper habitos, & formatos, ac inde sequuta quacunque nulla, & invalida, nulliusque robori, vel momenti esse, neque attendi debere contendunt, sub praetextu, quod in decreto faci Concilii Tridentini, sessione vigilia quarta, capitulo vigimo, disponente fuerit, quod causa omnes ad forum Ecclesiasticum quomodo libet pertinentes, etiam si beneficij sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscantur, exceptis a his, qui iuxta Canonicas factio-
nes apud Sedem prædictam sunt trahandæ, vel quas ex urgenti rationabilis causa judicaverit summus Pontifex Romanus, per speciale recipiunt signature fixæ ejus propria subscibendum committente, aut avaro. Verum, cum decretum hujusmodi Concilii Tridentini prædictationem literarum in forma brevis, & illarum exequionem nihil efficiat, neque periculosas causa, seu instantia introducat, sed mère executive procedit inaudierit, littera quoque in forma brevis anno Pifacitoris mun-
tis, non minoris finis efficacis & autoritatis, quam re-
scripta signatur. Rom. Pontif. ejus manus propria sub-
scripta: b: Nos in his nostra debita declarationis caute-
lam subdientes, ac prouorum predicatorum ius adver-
sus dubia & cavillationes hujusmodi, exequitate & iustitia
suadentes perseverare volentes, nec non prædicta-
rum & quarumcunque literarum in forma brevis super
capienda possessione nomine Camera hujusmodi, aut
in favore literarum sub plumbō expeditarum tam a
prædictissimis nostris quam nobis, & dicta Sede ha-
bitu conceclarum, tenoris ac litis, & causæ, fræque de-
superexecutæ sint, statim & merita, nominaque & co-
gnomina iudicium executorum, & colligantibus præ-
dictis pro sufficiens expressis habentes. Motu pro-
prio, non ad ipsorum prouorum aut aliorum nobis
pro eo super hoc oblate petitionis instantiam, sed ex
certa scientia ac de mera nostra deliberatione decernimus, & declaramus, per concessione literarum in for-
ma brevis, sub annulo pifacitoris super capienda posses-
sione quocunque beneficiorum dispositioni. Apo-
stolicæ reformatorum seu affectorum Sedis & Cameræ
Apoliticæ nominibus apprehendenda, & ejusdem posse-
sionis in favore prouorum ab ipsa Sede de cœlum
beneficis postquam literas sub plumbō super præ-
dictis hujusmodi habuerint expeditas relaxatione,

TITVLVS III.
DE ELECTIONE, ET ELECTI
potestate,

Iulius II. In Concilio Lateranensi.
Electione Pontificis Maximis Senatoris & mandatissimæ inducta, sub-
la eti, nulliusq; poftrari, adeo ut se stellæ exauhoretur ab omni-
bus dignitatibus & officiis cum suis sequacibus, & complicibus Cap-
dinalibus.

CAP. I.

Cum tam divino quam humano jure in spirituali-
bus præcipue detestabiliter simonia a labo
prohibita, & longè magis in electione Romani
Pontif. Vicarii Ieli Christi Domini nostri, abominabilis
est & universali Ecclesie penitencia. Nos qui regnum
eiusdem universalis Ecclesie (meritis licet imparibus)
annuente Domino præfudem cupientes quantum cum
Deo possumus in premissis pro tanto rei necessitate ac
pericoli magnitudine, ut tenemur, in posterum salubriter
provideremus, de fratum nostrorum sanctæ Romanae Ec-
clesie Cardinalium consilio & unanimi consensu hac
nostra perpetua validita constitutio, Apostolica au-
thoritate & de potestatis nostræ plenitudine, statuimus,
ordinamus, decernimus, & diffinimus, quod si (quod Deus pro sua clementia, & ineffabili bonitate avertat)
contigerit, postquam nos, vel successores nostros succel-
lives ipse Deus ab hujusmodi universalis Ecclesie regi-
mine absolverit: humani generis iniuste procurans,
& ambitione vel cupiditate ac hoc inclinante, seu im-
pellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem
eligi contigerit, vel aliquo seu aliquibus de cœtu Car-
dinalium quomodo libet votum dantibus per simoniacam
heresim (indando, promittendo, vel recipiendo pec-
unias, bona cujuscunque generis, castra, officia, vel be-
neficia, seu promissiones & obligationes) committamus,
per se, vel alium, seu alios quomodo conueniente, & qualis-
tercunque (etiam in diuatum partium, vel omnium) Ca-
rdinalium unanimi concordia, quomodo libet, etiam per
viam afflumptions unanimiter, nemine discrepante, et
iam sine scrutinio facta) celebrari, vel fieri: non solum

a. Mechic. 17. dif. c. majores, de bap. Virgilius Papa in Ep. ad Emburum in fin. & Pelagius 2. m. 1. Ep. circa fin. cum fin. misibus. b. Notent difference literarum Apostolicarum, de quibz. P. Greg. in Syntagma. 1. 27. ca. 15. num. 10. & seqq.

2. cap. 33. num. 21. & seqq.

LL. 1. 5